

Marjan Rožić

HŰEK MARADUNK TITO ÉLETMŰVÉHEZ ÉS ÖNMAGUNKHOZ

Kedves Tito elvtárs!

Egész Ljubljana, a hős város s vele együtt a Szlovén Szocialista Köztársaság minden dolgozója és polgára búcsút vesz nagy fiától, a hőstől, a város díszpolgárától — Josip Broz Titótól. Búcsút veszünk Tőled, kedves Tito elvtárs, de velünk marad és összefűz bennünket a jövő felé vezető úton Tito szilárd, stabil, szocialista, öngazgatású Jugoszláviája, a Te egyszerű és tartós életműved emléke. Naponta, percről percre figyelemmel kísértük az életért folytatott harcodat, és alig tudjuk elhinni, hogy a kegyetlen halál elragadta tőlünk a munkásosztály szervezőjét és vezérét, azt az embert, aki felébresztette Jugoszláviát; egy kis nép nagy szülöttét; a partizánhadsereg, a felszabadító háború és a szocialista forradalom élharcosát és hőjét, a jugoszláv nemzetek és nemzetiségek vezetőjét, a nemzetközi tekintélyű államférfit. Szinte hihetetlen, hogy megszűnt dobogni annak a harcosnak nemes szíve, aki a békéért és a szocializmusért küzdött, hogy nélküle maradtunk, a mi kedves Tito elvtársunk nélkül.

A halál a legkedvesebb és a legnemesebb embert, a barátot, azt a vezetőt ragadta el tőlünk, akit valamennyien határtalanul értékelünk, becsülünk és szeretünk. A nagy férfiút ragadta el tőlünk, aki eszméivel, életművével és látnoki gondolataival összeforrott velünk, s megmaradt részünknek, a modern világ részének. Annál nagyobb a megrendülésünk, annál mélyebb a fájdalomunk, mert Ljubljana díszpolgáraként körünkben vívtál harcot életedért, és itt haltál meg közöttünk. Életed utolsó napjaiban körünkben szenvedted el a két műtétet, amely a te mérhetetlen akaratod, az orvosok rendkívüli erőfeszítései és nagy tudása ellenére sem tudta megakadályozni a legrosszabbat. Mindig Veled voltunk. Amikor gazdag életpályád utolsó szakaszában köztünk voltál, a munkahelyeken, az öngazgatási szervekben, mindenütt, ahol küzdelmet folytatunk a szocializmusért, és ahol valóra váltottuk a Te meggyőző és mindig bátorító eszméidet, gondolataidat és az általad kitűzött feladatokat. Ily módon

is küzdelmet folytattunk, erőt merítve bátorságodból, és naponta csatlakoztunk hozzád az egészségért és az életért folytatott küzdelmedben, s kívántunk őszinte szívből mielőbbi felgyógyulást.

Elszorítja szívünket a kimondhatatlan fájdalom, képtelenek vagyunk kifejezni azt a nagy bánatot, mindazt a meleg emberi érzést, amely most mindannyiunkat áthat, s velünk együtt áthatja a szocializmus, az elnemi kötelezettség és a haladás egész világát, amelyhez tartoztál, és amelyhez a jövőben is tartozni fogsz egész életműved és elméd által.

Haláloddal elveszítettük a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság és a Jugoszláv Kommunista Szövetség elnökét, elveszítettük a JNH főparancsnokát. A legfájdalmasabb azonban, hogy nincs közöttünk többé a mi szeretett Tito elvtársunk, az egyszerű ember, a munkás, a harcedzett kommunista, a párt és a Kommunista Szövetség építője és vezetője, a legendás híró partizán főparancsnok és az öngazgatású demokratikus szocialista jugoszláv köztársaság megteremtője. Nem lesz többé közöttünk Tito, az el nem kötelezett politika eszmei megalkotója, a politika tántoríthatatlan harcosa, a jelenkori világ nagy humanistája és legmarkánsabb egyénisége.

Attól az embertől, attól a forradalmártól veszünk búcsút, aki mindig közvetlen volt, mindenki számára világos és érthető, a nemes lelkű embertől, mindannyiunk barátjától, tanítójától és vezetőjétől. Nemzeteinknek és nemzetiségeinknek gazdag, de súlyos eseményektől terhes történelmük során nem volt még egy olyan fiuk, mint Tito, aki a társadalom fejlődésének viharos időszakában oly sikeresen vezette volna őket az újkori történelem folyamataiban.

Tito elvtársunk munkás és építő volt, alkotó, harcos és eltökélt ember, akit mindenki kedvelt, éppen azért, mert megmaradt munkásnak, mert a munkásosztályból nőtt ki, a legértékesebb jellemvonásokkal felruházott kommunista maradt. Mindig megértést tanúsított a munkások, a harcosok, a földművesek, a nők, a fiatalok és az öregek problémái iránt. Megértette és méltányolta a gyárakban, a falvakban, az iskolákban, a tudományos intézetekben folyó munkát és erőfeszítéseket, az alkotó küzdelmet a szocialista öngazgatásért, a dolgozók igazi hatalmáért. Velünk és köztünk volt, amikor munkánk és életünk mindennapi problémáit kellett megoldani. A válságos időszakokban a reál jellemző meggyőződéssel, világosan és határozottan egybefogva a szocialista fejlődés eszméit és útjait, a legjobb megoldásokat javasolta a mai világ nyílt kérdéseire, fáradhatatlanul építette az elnemi kötelezettség politikáját, egyengette a béke, a népek közötti egyenrangúság útját, a szocializmus, a békés együttműködés és megértés útját.

Tito életműve és eszméi a forradalmi szellem és küzdelem legmagasabb szintjét jelzik. Tito a szabadság építője, a demokratikus szocializmus nagy alakja, harcos, stratégia és ideológus, akit joggal sorolunk a szocializmus nagyjai, Marx, Engels és Lenin közé. Azért küzdött és úgy vezette a Kommunista Szövetséget, hogy a hatalom mint az ember és a társadalom

feletti kényszer az ember társadalmisított erejévé, az ember társadalmi képességévé váljon. A szocializmusba vezető forradalmi utunk minden mérföldkövének gondolatainak és tevékenységének meggyőző erejével mindig világos, meggyőző és helyes utat mutatott. Tito irányvonala és utasításai továbbra is irányjelzőként szolgálnak számunkra a munkások igazi hatalmának megteremtésében, hogy nemzeteink és nemzetiségeink szabadságban és egyenjogúságban éljenek, hogy a testvériség és egység tartós kapocs maradjon közöttünk, ahogyan ő tanított bennünket. Tito irányvonala történelmi jelentőségű, bátorítólag, éltető és ihlető erővel hat mindazokra, akik világszerte a haladásért, a szocializmusért, a szabadságért és a függetlenségért küzdenek.

Tito világos gondolatai: „A másét nem akarjuk, a magunkét nem adjuk!”, „Testvériség és egység!”, „A gyárat a munkásoknak!”, „Úgy dolgozzunk, mintha száz évig béke lenne, de úgy készüljünk, mintha már holnap kitörhetne a háború”. „Semmi sem lephet meg bennünket, ha egységesek és felkészültek vagyunk” — ezek s más gondolatai megmaradnak nekünk, a világnak, munkára és akcióra készítő világos irányvonalként, reális, meggyőző és a szívünkbe örökre bevésődött eszményként, amely összeköti és a jövőben is össze fogja fűzni mindazokat, akik az öngazgatás alapján épülő szocializmusért küzdenek, függetlenül politikai be rendezésüktől és világnézetüktől.

Kedves Tito elvtárs! Életed utolsó napjaiban is, de egész életeddel és munkáddal bizonyítottad, hogy következetes és rettenhetetlen forradalmár és humanista vagy. Harcos kommunistaként örök időkre bevédted nevedet hazád és a világ történelmébe, szakadatlanul küzdöttél a kommunista eszményekért, a munkásosztály eszményeiért, a szocializmusért, a szabadságért, az egyenjogúság demokráciájáért és a békéért. Vezetéseddel Jugoszláviát az elmaradott, leigázott, fejletlen, megosztott és a világban ismeretlen országból erőteljes, egységes, szabad, demokratikus országgá fejlesztettük, amely ismert és elismert az egész világon, amely el nem kötelezett politikájával a világ stabilitásának, békéjének és haladásának fontos tényezője.

A mély fájdalom egy pillanatra sem foszt meg bennünket bátorságunktól, határozottságunktól és készségunktől, hogy szálfagyenesen, emelt fővel, büszkén és szervezeten folytassuk művedet, hogy tovább haladjunk utadon, a titói úton. Tito — ez mi vagyunk és ez is maradunk. Tito az életünk és a jövőnk. Egész Jugoszlávia Titóé és Titóé is marad. Még szilárdabbak, egységesebbek és erőteljesebbek leszünk, világosan látjuk a jövőnket, a szocializmus felé vezető utat, amelyet a te vezetéseddel jelöltünk ki és törtünk magunknak.

A hozzád és az életművedhez való ragaszkodást tettekkkel bizonyítjuk. „Mi Titóé vagyunk, és Tito a miénk!” — e jelszó most még mélyebb értelmet, jelentőséget nyer, útmutatónkká válik. Az irántad érzett bizalmunk az öngazgatásra épülő szocializmus iránti bizalmat jelenti; a munkások és minden dolgozó hatalma iránti bizalmat; a nemzeteink és nem-

zetiségeink testvérisége, egysége és egyenjogúsága; a termelőerők gyorsabb fejlődése, a szabad és a demokratikus élet iránti bizalmat; az el nem kötelezett politika, a békéért és a szocializmusért vívott nemzetközi küzdelem; az általános honvédelem és a társadalmi önvédelem stratégiája, szocialista forradalmunk folyamatossága és szilárdsága iránti bizalmat jelenti. Mindez meggyőzően bizonyítja, hogy Tito neve elválaszthatatlan az öngazgatástól, a forradalomtól, az elnemkötelezettségtől, mindannyiunktól.

Most, amikor kimondhatatlan fájdalom szorítja össze szívünket, búcsút veszünk Tőled, és megemlékezünk a megtett útról, a függetlenségünkért folytatott küzdelem győzelmeiről és nehézségeiről. Most, amikor az öngazgatást méltatjuk, Rád gondolunk, kitartásodra, a munkásosztály eszményeihez való következetes hűségedre, látnoki képességedre. Azon az úton haladunk tovább, amely a Te utad és a mienk, amely abból a marxi elvből indul ki, hogy minden párt tulajdon munkásosztályának és tulajdon népének tartozik felelősséggel. A mi irányvonalunk a tied, a titói irányvonal volt és marad.

Példádat, eszméidet és útmutatásodat követve egységesen és egyesülve továbbra is következetesen és felelősségteljesen építjük a szocialista öngazgatást. Mivel mindig velünk voltál, s mi mindig veled voltunk, tudjuk mit akarunk, és ezért hívek maradunk önmagunkhoz és hozzád.

Drága Tito elvtárs! Ezekben a napokban Ljubljana volt a te utolsó otthonod. Szeretted ezt a várost, mint egész Jugoszláviát. Évtizedekkel ezelőtt Kardelj, Kidrič és más elvtársakkal fogalmaztad meg a JKP fejlődési irányát. Egyéniséged serkentette, bátorította és buzdította Ljubljanát forradalmi és partizánharcában. Határozatod, hogy a mi városunk legyen elsőként hős város, mindannyiunkat kimondhatatlan büszkeséggel tölt el, s arra kötelez bennünket most és a jövőben, hogy még határozottabb építői legyünk a szocialista öngazgatású Ljubljanának, Szlovéniának és Jugoszláviának, az egyenjogú nemzetek és nemzetiségek közösségének. Ljubljana számára a jövőben is a város díszpolgára leszel, követendő példakép és vezető.

Elvtársnők és elvtársak!

Szocialista forradalmunk valamivel több mint egy év alatt két nagy egyéniségét veszítette el, Titót és Kardeljt. Tőled is, mint korábban Kardelj elvtárstól, a Forradalom téren veszünk búcsút azzal a szilárd meggyőződéssel, hogy hívek maradunk ehhez a forradalomhoz és életművedhez.

Köszönet és dicsőség nemzeteink és nemzetiségeink legnagyobb fiának, szeretett Titónknak!

Marjan Rožičnak, a ljubljanei községi képviselő-testület elnökének búcsúbeszéde.
Ljubljana, 1980. május 5.